

Izložba „Bez vas se ne može pisati istorija..“ večeras u biblioteci „Đurđe Crnojević“ na Cetinju

Sjećanje na heroine iz crnogorske prošlosti

Posebni segment izložbe, pod nazivom „Stana Tomašević“, svojevrsan je kustoski komentar koji stvara još jedan ikonični primjer revolucionarnog romantizma

CETINJE - Dokumentarna izložba pod nazivom „Bez vas se ne može pisati istorija..“ biće otvorena večeras u 19 sati u Svečanoj sali Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“, povodom obilježavanja 70 godina od završetka Drugog svjetskog rata.

U fokusu je uloga crnogorske žene u tom svjetskom ratu, sa naglaskom na njenu ulogu u Narodnooslobodilačkoj borbi. Na izložbi će biti zastupljeni portreti žena proglašanih narodnim herojima, čije su fotografije i biografije preuzete iz istorijskih leksikona. Takođe, u okviru postavke tretiraće se nezvanična strana istorije, često izostavljena ili marginalizovana u zvaničnim udžbenicima i leksikonima, ali i ona opštepoznata, poput osnivanja Antifašističkog fronta žena. Okosnica izlagačkog koncepta je Ustav Narodne Republike Crne Gore iz 1946. godine, kojim se garantuje ravnopravnost žene „u svim oblastima državnog, privrednog i društveno-političkog života“. Materijal predstavljen na izložbi preuzet je iz pisane građe koju čuva Nacionalna biblioteka Crne Gore i odabrani dio te građe biće izložen u

Stana Tomašević na mitingu u Nikšiću 1944.

okviru postavke. Posebni segment izložbe, pod nazivom „Stana Tomašević“, svojevrsan je kustoski komentar koji muzejskim eksponatima, pozajmljenim iz Zavičajnog muzeja u Baru, stvara još jedan ikonični primjer revolucionarnog romantizma. Svi tekstovi na izložbi biće predstavljeni dvojezično - na

crnogorskom i engleskom jeziku. U uvodnom tekstu naglašava se „da se ovom izložbom, nastalom uoči obilježavanja 70 godina od pobjede nad fašizmom, želi napraviti omaž ličnostima koje označavaju vrijednosti i danas željenog društva“. Izložbu organizuje Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“. **A.Đ.**

Stana Tomasević i Dragica Đurašević sa saborcima

Đina Prija, Lidija Jovanović, Bosa Pejović i Dobriča Ojđanić

RIJEČ VIŠE: Koncert Simfonijskog orkestra u Crnogorskom narodnom pozorištu

PODGORICA - Za koncert Crnogorskog simfonijskog orkestra, koji je održan 7. aprila na Velikoj sceni našeg nacionalnog teatra, maestro Grigorij Krasko odabrao je žanrovski i stilistički tri različita djela nastala u 18. i 19. vijeku.

U prvom dijelu večeri izvedena je orkestrirana verzija Bahovog „Preludijuma u h-molu“, op. 24, BWV 893, kao i „Koncert za klavir i orkestar br. 1“ u g-molu, op. 25. Feliksa Mendelsona, čiju je solističku dionicu tumačio eminentni srpski pijanista i pedagog Aleksandar Serdar. Drugi dio koncertne večeri bio je još jednom u znaku Beethovenovog, ovog puta njegove „Simfonije br. 5“ u c-molu, op. 67, ostvarenja koje po mišljenju mnogih kritičara muzike spada u sam vrh svjetskog klasičnog stvaralaštva.

Preludijum

Koncert je otvoren posljednjim Bahovim „Preludijumom“ iz „Dobro temperovanog klavira“, zbirke koja prevashodno zbog prikaza novog, temperovanog sistema štimovanja, ali i svih tehničkih i estetskih dostignuća visokog baroka, predstavlja jedno od najuticajnijih ostvarenja na polju klasične muzike.

Izvođenje ovog preludijuma, koji je za gudače orkestrirao američki dirigent Leopold Stokovski, odlikovala je ujed-

Uvjerljivo izvodenje djela velikih majstora

Da se izvedba Mendelsonovog „Koncerta za klavir i orkestar br.1“ ne bi svela na puki virtuoizitet, potrebno je pokazati pravo umijeće postizanja ličnog iskaza i stvaranja upečatljivog utiska, što je Aleksandru Serdaru nedvosmisleno pošlo za rukom

načenost tempa i precizna realizacija kompleksnog kontrpunkta, bez drastičnih dinamičkih pomjeranja ili kontrasta. Još jedna sigurna interpretacija naših gudača predstavljala je odličan uvod za klavirski koncert koji će uslijediti, ali i jako zanimljiv primjer koliko jedno djelo dobija sasvim drugačiju zvučnu dimenziju onda kada se odje-

ne u novo tembralno (orkestarsko) ruho. Za svoj drugi nastup sa Crnogorskim simfonijskim orkestrom, srpski pijanista Aleksandar Serdar odabrao je „Koncert za klavir i orkestar br.1“ koji je Mendelson napisao za svega nekoliko dana, i to u vrijeme rada na „Italijanskoj simfoniji“ iz 1830. godine. Ovo djelo odlikuju izrazito brz

tempo (prvi i treći stav), virtuoiznost melodijskih linija i žustra ritmika, pa solisti koji ga izvodi daju jako puno prostora za iskazivanje tehničkih kvaliteta u interpretaciji. Međutim, da se izvedba ne bi svela na puki virtuoizitet, potrebno je pokazati pravo umijeće postizanja ličnog iskaza i stvaranja upečatljivog utiska, što je Aleksandru Serdaru nedvosmisleno

pošlo za rukom. Pri interpretaciji Mendelsonovog koncerta, svaki ton ovog pijaniste sa sobom je nosio stabilnu i čvrstu konstrukciju, paslušajući pojedine odsjeke prvog ili trećeg stava, a koji obiluju brzim pasażima i akordskim razlaganjima, često se sticao utisak građenja nekog arhitektonskog zdanja. Kroz odličnu energetske interakciju između soliste i orkestra, usaglašenost njihovih nastupa, zatim pouzdanost izvedbe melodija širokog luka (drugi stav), ali i stabilnost farnih tranzicionih djelova između stavova, postignuta je izuzetno uvjerljiva i vedra izvedba Mendelsonovog djela. Nakon razigranog koncerta, a na insistiranje zadovoljne publike u CNP-u, Aleksandar Serdar izveo je i dva komada, Glukovu „Melodiju“ i Šopenov „Imprompti“, u kojima je brižljivo istraživao sve bogatstvo lirike dvojice kompozitora.

Odlučnost

Drugi dio koncerta bio je rezervisan za kapitalno ostvarenje - Beethovenovu „Simfoniju br.5“ iz 1808. godine. Ovo djelo često se naziva i „simfonijom sudbine“ koja „kuca na vrata“, jer u njemu kompozitor od teških ličnih iskustava koja proživljava pravi jednu

opštu, univerzalnu sliku vremena u kojem stvara. Izvedbu ove partiture, koja je zasnovana na sudbinskom motivu ogromnog energetskog potencijala, Crnogorski simfonijski orkestar i maestro Krasko realizovali su na doista visokom nivou. Pokretljivost u izrazu, odlični muzički dijalozi među orkestarskim korpusima, precizni „upadi“ i tečna nadovezivanja melodijskih linija u solističkim dionicama bile su samo neke od karakteristika koje su krasile izvođenje ove simfonije tokom cijelog njenog trajanja. Maestro Krasko je i u ovom Beethovenovom djelu značajki generisao napetost i zajedno sa crnogorskim simfoničarima odlučno je dostizao sve kulminacione punktove u stavovima, ali i vješto iz njih izlazio. Pokretačka snaga u interpretaciji, koja je neophodna za jak dojam ovog moćnog djela, bila je sve prisutnija kako je izvođenje odmicalo, pa su u posljednja dva stava simfoničari uspjeli da u potpunosti iznesu potrebnu energiju i intenzitet napetosti u zvuku i publici u Crnogorskom narodnom pozorištu sugerišu odlučnost borbe i pobjedonosni duh Beethovenove „Pete simfonije“.

Vanja VUKČEVIĆ